

DR.SC.-10 IZVJEŠTAJ O OCJENJIVANJU DOKTORSKOG RADA¹

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE:

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Gordana Šimunković, profesorica socijalne pedagogije, sveučilišna specijalistica javnog zdravstva	
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet	
Naziv studija:	Poslijediplomski doktorski studij Socijalni rad i socijalna politika (smjer: socijalna politika)	
Matični broj doktoranda/doktorandice:	92DRP2018	
Naslov doktorskog rada:	<i>Jezik pisanja rada</i>	Hrvatski
	<i>Hrvatski:</i>	Analiza doprinosa volontiranja i doniranja razvoju kombiniranoga modela zdravstvene zaštite u Republici Hrvatskoj
	<i>Engleski:</i>	Analysis of contribution of volunteering and donations to the development of a welfare mix health care model in the Republic of Croatia
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):	Društvene znanosti / Socijalne djelatnosti / Socijalna politika	

MENTOR(I)

	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:
Prvi mentor:	prof. dr. sc. Gojko Bežovan	Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Republika Hrvatska
Drugi mentor:	izv. prof. dr. sc. Jelena Matančević	Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Republika Hrvatska
Izabrano povjerenstvo za ocjenu doktorskog rada	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:
	1. prof. dr. sc. Zdenko Babić	Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Republika Hrvatska
	2. prof. dr. sc. Gojko Bežovan	Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Republika Hrvatska
	3. prof. dr. sc. Ivana Marić	Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet, Republika Hrvatska
	4.	
5.		

OCJENA DOKTORSKOG RADA

(ocjena mora sadržavati izvorni znanstveni doprinos i novo otkriće)

¹ Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-10 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Doktorski rad Gordane Šimunković, "Analiza doprinosa volontiranja i doniranja razvoju kombiniranoga modela zdravstvene zaštite u Republici Hrvatskoj", napisan je na ukupno 429 stranice (uključujući uvodne nenumerirane stranice i priloge). Rad čine sljedeća poglavlja: 1.) Uvod, 2.) Cilj istraživanja i istraživačka pitanja, 3.) Metodologija istraživanja, 4.) Etički aspekti istraživanja, 5.) Rezultati, 6.) Rasprava, 7.) Metodološka ograničenja i smjernice za buduća istraživanja, 8.) Znanstveni i praktični doprinos istraživanja, 9.) Zaključak, 10.) Popis literature, 11.) Popis priloga te 12.) Životopis autorice s popisom objavljenih radova. Popis literature broji ukupno 384 referenci, a popis priloga sadrži ukupno 10 priloga.

Uvodni dio doktorskog rada sadrži dosadašnje spoznaje ključne za određenje temeljnih pojmova unutar konceptualnog okvira doktorskog rada. Izgrađen je kroz tri glavna tematska dijela postavljena u širi kontekst ekonomskih i socijalnih promjena te odgovora na rizike koji su se pojavili uslijed njih. U prvom dijelu uvoda analizira se kombinirani model socijalne politike sa specifičnim uvidom u teorije i metodologije u pozadini dosadašnjih istraživanja kombiniranog modela socijalne politike. Drugi dio uvoda usmjeren je prema zdravstvenom sustavu i zdravstvenoj politici Republike Hrvatske kroz njegova obilježja i rezultate dosadašnjih istraživanja i to osobito one koji su vezani uz kombinirani model zdravstvene zaštite. Treći dio uvoda razrađuje pojavu filantropije kroz volontiranje i doniranje, s pregledom njihovih specifičnosti i povezanosti s područjem zdravstva. Kroz navedena tematska područja istaknuta je i racionala za provedbu istraživanja.

Kroz pregled literature o temi istraživanja pokazalo se da do sada nije provedeno slično istraživanje u Republici Hrvatskoj, pa se ovdje radi o eksplorativnom istraživanju. Istraživanja zdravstvene politike su rijetko prisutna. Postojeće analize zdravstvene politike nastojale su dati doprinos unaprijeđenju situacije u zdravstvu koja je kontinuirano obilježena reformama s ciljem postizanja stabilnosti i održivosti, pridružujući se time nastojanjima i drugih zemalja na europskoj razini koje su se suočile kako učinkovito odgovoriti na nove socijalne rizike unutar socijalnih politika. Među analizama izostaju vidljivije teoretske pozadine, a analiza kombinacija resursa je izolirano prisutna iako se zdravstvena politika prepoznaje kao najviše kombinirana socijalna politika. Volontiranje i doniranje, iako se povijesno u okviru filantropskog potencijala prepoznaje njihov značaj za zdravstvo, u analizama nije prisutan. Općenito, istraživanja u temi volontiranja i doniranja na području Republike Hrvatske nedostaju, a kada je u pitanju područje zdravstva tada je tu velika praznina kako u procjeni prakse tako i u procjeni kapaciteta zdravstvenih ustanova za obje pojave.

Na temelju informacija danih u uvodnom dijelu postavljen je konceptualni okvir istraživanja i cilj istraživanja: procijeniti doprinose volontiranja i doniranja razvoju kombiniranog modela zdravstvene zaštite u Republici Hrvatskoj s tri istraživačka pitanja:

1. Kakva su obilježja kombiniranog (engl. welfare mix) modela zdravstvene zaštite, u aspektima financiranja i pluralizma pružatelja usluga?
2. Kakav je kapacitet i praksa zdravstvenih ustanova u implementaciji volontiranja?
3. Kakav je kapacitet i praksa zdravstvenih ustanova u prikupljanju donacija?

Konceptualni okvir izgrađen kroz kombinirani model socijalne politike, promatra sinergiju različitih elemenata na mikro razini (razina zdravstvene organizacije) i makro razini (razina zdravstvenog sustava Republike Hrvatske; nacionalnoj razini). Na makro razini obuhvaćene su dimenzije: financiranje, pružanje usluga i regulacija. Na mikro razini obuhvaćena je dimenzija resursa (kapaciteti i praksa) uz dodatni obuhvat dimenzija: ciljevi, vladavina, korporativni identitet, inovativnost i ulaganje.

Za odgovor na postavljena istraživačka pitanja odabran je eksplanatorni sekvencijalni nacrt i to mješoviti istraživački pristup unutar kojeg su se podaci prikupili u dvije faze. U prvoj fazi, analizom regulatornih dokumenata, prikupljeni su podaci za prvo istraživačko pitanje i provedeno je anketno istraživanje kao dio odgovora na drugo i treće istraživačko pitanje. U drugoj fazi provedeni su za potrebe odgovora na drugo i treće istraživačko pitanje, intervjui s različitim skupinama sudionika za svaku od promatranih pojava te, kao sastavni dio studija slučaja, provedeni su intervjui s ključnim osobama i analiza dokumenata odabranih zdravstvenih ustanova.

Kroz navedeno, obuhvaćeni su policy dokumenti koji se odnose na regulatorni okvir zdravstvene politike na nacionalnoj razini (zakoni, pravilnici i strategije) vezani uz financiranje i pružanje usluga te policy dokumenti koji se odnose na volontiranje i doniranje. Anketno istraživanje obuhvatilo je slanje online ankete na sve javne zdravstvene ustanove Republike Hrvatske (isključujući ljekarničku djelatnost i djelatnost dentalne medicine) pri čemu se odazvalo njih 28,85%, N=50 (u obradu uključeno N=45). Sudionici intervjua birani su temeljem a) provedenog anketnog istraživanja; b) analizom popisa zdravstvenih ustanova koje su u posljednjih pet godina dostavile izvješće o obavljenim uslugama i aktivnostima organizatora volontiranja nadležnom ministarstvu; c) analizom baze organizatora volontiranja; d) analizom Registra zaklada Republike Hrvatske; e) analizom Evidencije izdanih rješenja kojima se odobrava provođenje humanitarne akcije te f) analizom izvještaja odabranih zdravstvenih ustanova o prikupljenim donacijama. Od odabranih 20 zdravstvenih ustanova za pojavu volontiranja i 14 zdravstvenih ustanova za pojavu doniranja odazvalo se 14 zdravstvenih ustanova za pojavu volontiranja i 10 zdravstvenih ustanova za pojavu doniranja. Od odabranih 24 donatora (trgovačka društva, zaklade, udruge), odazvala su se pet donatora. Za dolazak do skupine sudionika volontera dodatno se uputio poziva prema 25 udruga. Prema pojedinoj skupini sudionika obuhvaćen je sljedeći broj osoba: 1.) 10 predstavnika menadžmenta zdravstvenih ustanova koje implementiraju volontiranje, 2.) sedam predstavnika menadžmenta zdravstvenih ustanova koje primaju donacije, 3.) 10 predstavnika djelatnika zdravstvenih ustanova koje implementiraju volontiranje, 4.) četiri predstavnika djelatnika zdravstvenih ustanova koje primaju donacije, 5.) 10 predstavnika volontera koji volontiraju u zdravstvenim ustanovama te 6.) pet predstavnika donatora koji doniraju za zdravstvene ustanove. Studije slučaja usmjerile su se na dvije zdravstvene ustanove koje su se izdvojile kao ekstremni / izuzetni slučajevi kod provedenih analiza. Unutar njih analizirani su organizacijski dokumenti i obuhvaćeno je intervjui pet osoba (N=5).

Anketa, kreirana za potrebe istraživanja, sadržavala je sedam dijelova: 1.) opće podatke o zdravstvenoj ustanovi i osobi koja ispunjava anketu (četiri pitanja), 2.) podatke o praksi implementacije volontiranja (23 pitanja), 3.) podatke o praksi prikupljanja donacija (19 pitanja), 4.) podatke o kapacitetima ustanove za implementaciju volontiranja (23 tvrdnji), 5.) podatke o kapacitetima ustanove za prikupljanje donacija (21 tvrdnja), 6.) podatke o spremnosti zdravstvene ustanove za implementaciju volontiranja (36 tvrdnji) te 7) podatke o spremnosti zdravstvene ustanove za prikupljanje donacija (36 tvrdnji). Kapacitet za implementaciju volontiranja te za prikupljanje donacija, razmatrao se kroz model spremnosti zajednice temeljem kojeg su prilagođene tvrdnje ugrađene u anketu. Za određivanje kapaciteta i prakse zdravstvenih ustanova u implementaciji volontiranja, koristili su se standardi dobre prakse menadžmenta volontera, odnosno standardi kvalitete postavljeni na nacionalnoj razini Republike Hrvatske, a za određivanje kapaciteta i prakse zdravstvenih ustanova za prikupljanje donacija koristili su se koraci prilagođeni prema SMART modelu planiranja intervencija (Social Marketing Assessment and Response Tool).

Istraživanje je dobilo suglasnost za provedbu od strane Etičkog povjerenstva Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Ministarstvo zdravstva podržalo je uključivanje zdravstvenih ustanova u istraživanje za što je primljen pisani dokument. Odbor za zdravstvo i socijalnu politiku Hrvatskog sabora upitio je pismo podrške za provedbu istraživanja. Pet zdravstvenih ustanova javilo je da je istraživanje poslano ili potrebno poslati na etičko povjerenstvo njihove ustanove. Odobrenja od njih su primljena zaključno sa svibnjem 2023. godine. Istraživanje je provedeno po dobivanju navedenih suglasnosti i preporuka, u periodu od studenog 2022. godine do srpnja 2023. godine.

Osnovni rezultati ukazali su, u sklopu prvog istraživačkog pitanja, da kod zdravstvene zaštite postoji kontinuirano kombinacija različitih izvora financiranja i kombinacija različitih pružatelja usluga na koji se mogu nasloniti i volontiranje i doniranje. Postoji pogodni regulatorni okvir za doprinos volontiranja i doniranja kombiniranom modelu zdravstvene zaštite koji je pod kontinuiranim utjecajem kontekstualnih činitelja na nacionalnoj i međunarodnoj razini. U sklopu drugog i trećeg istraživačkog pitanja, pokazalo se da je praksa implementacije volontiranja slabo raširena, za razliku od prakse prikupljanja donacija koja je šire prisutna, međutim s malim udjelom u ukupnom proračunu zdravstvenih ustanova. Kapaciteti zdravstvenih ustanova za implementaciju volontiranja i prikupljanje donacija su

na niskoj razini i ukazuju na izostanak strateškog pristupa kako za uključivanje volontiranja tako i za prikupljanje donacija. Kapaciteti promatrani prema modelu spremnosti ukazuju da se zdravstvene ustanove nalaze na trećoj od devet razina spremnosti za implementaciju volontiranja tj. na razini slabe svijesti o pojavi, i na četvrtoj za prikupljanje donacija tj. na razini početka planiranja. Najniža razina spremnosti je u području resursa za obje promatrane pojave. Tematska analiza intervjuja provedena za svaku skupinu sudionika, omogućila je kroz 11 tema te pripadajuće podteme, kodove i inicijalne kodove detaljniji uvid u promatrane pojave (teme: Ulaganje u dobrobit; Volontiranjem do cilja / Doniranjem do cilja; Slušanje i davanje glasa; Od manikure i cijepljenja do sadnje i pakiranja / Od maske do nasljedstva; Upravljanje procesom uključivanja volontera / Upravljanje procesom prikupljanja donacija; Volontiranje zaraženo COVID-om / Doniranje zaraženo COVID-om; Klima u široj zajednici; Klima u ustanovi; Znanje je moć; Odnos menadžmenta prema volontiranju / Odnos menadžmenta prema doniranju; Područja unaprijeđenja volontiranja / Područja unaprijeđenja doniranja).

Izdvaja se da je uključivanje volontiranja i prikupljanje donacija, ulaganje u dobrobit: dobrobit korisnika (pacijenta), dobrobit zdravstvene ustanove i dobrobit zajednice. Aktivnosti uključivanja volontera su vrlo raznolike, prilagođavaju se potrebama i mogućnostima uz ograničenost strahovima i dilemama oko uključivanja u određene segmente skrbi, osobito ondje gdje dolazi do izravnog kontakta s korisnicima (pacijentima). Donacije su također raznolike i otkrivaju različite potrebe zdravstvenih ustanova od kojih su neke vrlo osnovne, a neke nadogradnja (veći standard) u pružanju usluga. Pri tome, skupina djece prepoznaje se kao skupina prema kojoj postoji posebni senzibilitet javnosti i kod volontiranja i pri prikupljanju donacija. Pri doniranju izdvojile su se lokalne specifičnosti koje potvrđuju značaj socijalnog kapitala u zajednici. U široj zajednici postoji nedovoljno vrednovanje i prepoznavanje značaja volontiranja pri zdravstvenim ustanovama (i općenito) i prikupljanja donacija. Zdravstvene ustanove unutar sebe pokazuju početne otpore za uključivanje volontiranja koje s iskustvom nestaje i oblikuje se u naklonost i podržavanje. Za doniranje je prisutna pozitivna klima unutar zdravstvenih ustanova u kojoj je važna otvorenost prema donatoru i transparentnost. Prepoznaje se kako se volontiranje i doniranje javljaju kako pokretač inovacija, pomoć u provedbi inovacija ili kao sama socijalna inovacija.

Tematska analiza intervjuja provedenih u sklopu studija slučaja, ukazala je na četiri teme kod jedne ustanove (Snažna podrška volontiranju od strane menadžmenta ustanove, Strukturirani pristup koordinaciji volontera, Razvoj volonterskog programa kroz vrijeme, Prepoznavanje dobrobiti volontiranja) i 5 tema kod druge ustanove (Dugoročna tradicija uključivanja volontera, Aktivan menadžment u razvoju volontiranja, Razvijenost suradnje s različitim dionicima, „Mi smo malo ipak specifični“, Prilagodljivost potrebama). Studije slučaja ukazale su da je za uspješno uključivanje volontiranja u zdravstvenu ustanovu važna: snažna podrška volontiranju od strane menadžmenta ustanove; strukturirani i aktivni pristup koordinaciji volontera; razvoj i prilagodba volonterskog programa kroz vrijeme sukladno potrebama; suradnja s različitim dionicima; te prepoznavanje dobrobiti volontiranja za pacijente.

Dobiveni rezultati u dijelu rasprave su međusobno povezivani i interpretirani, stavljajući analizu u kontekst dosadašnjih znanstvenih spoznaja i naznačujući prostor za daljnja istraživanja.

U zaključnom dijelu, naglasilo se da na makro razini, kroz promatrane dimenzije (financiranje, pružanje usluga, regulacija), postoji dobar okvir za utjecaj volontiranja i doniranja na razvoj kombinirane zdravstvene zaštite. Izuzetan je izazov, što je za kvalitetno usmjeravanje oba resursa (volontiranja i doniranja), potreban kapacitet u vremenu, ljudstvu i znanju, a koji nedostaje. Bez takvog uloga, teško je očekivati da će doći do većih utjecaja obje pojave na razvoj kombiniranoga modela zdravstvene zaštite. Na mikro razini tj. razini pojedine zdravstvene ustanove (resursi, ciljevi, upravljanje, korporativni identitet, inovativnost, ulaganje), ne uočava se da volontiranje i doniranje postoje kao široko rasprostranjene pojave dajući međusobnu snažnu sinergiju s ostalim resursima. Time je doprinos volontiranja i doniranja razvoju kombiniranog modela zdravstvene zaštite uskog područja (ne zbog svog potencijala već zbog niske razine kapaciteta i spremnosti zdravstvenih ustanova za uspješno usmjeravanje resursa obje pojave). Prostorom gdje će volontiranje i doniranje biti prisutni u većoj mjeri, otvarati će se i prostor za njihov veći utjecaj na razvoj kombiniranog modela

zdravstvene zaštite. Trinagulacijom dobivenih rezultata, kreirane su preporuke za unaprjeđenje politika u području volontiranja i doniranja, koje uz područje zdravstva zahvaćaju i opće područje obje pojave. Preporuke su prikazane i tabelarno u skraćenom preglednom obliku.

Doktorski rad daje teorijsko-spoznajni doprinos kroz nekoliko područja na kojima se temelji njegova izvornost. Provedenim eksplanatornim istraživanjem utvrđeno je stanje volontiranja i doniranja pri zdravstvenim ustanovama Republike Hrvatske i time proširen korpus spoznaja u tom području. Omogućeno je bolje razumijevanje procesa financiranja i pružanja zdravstvenih usluga u okviru kombiniranog modela socijalne politike, odnosno razvijenog konceptualnog / teorijskog okvira. Također, istraživanje je dalo doprinos teorijskoj konceptualizaciji resursa volontiranja i doniranja u okviru kombiniranog modela socijalne politike. U sklopu toga, prikupljeni podaci pridonose i razumijevanju zdravstvenih ustanova kao hibridnih organizacija u zajednici. Značajna je vrijednost doktorskog rada i razvijeni instrumentarij (prema standardima menadžmenta volontiranja, prema SMART modelu i prema modelu spremnosti zajednice) koji se može koristiti u budućim istraživanjima za praćenje razvijenosti pojava kroz vrijeme. Izdvaja se da je istraživanje ujedno i po prvi puta testiran predloženi konceptualno / teorijski model.

Provedeno istraživanje ima i svoj značajni primijenjeni doprinos kroz prijedloge unaprjeđenja politika vezanih uz volontiranje i doniranje. Temeljem prikupljenih i analiziranih podataka nada se unaprjeđenje propisa u relevantnim strateškim dokumentima, zakonskim i podzakonskim aktima, kao i konkretno planiranje koraka za razvoj kapaciteta i prakse zdravstvenih ustanova za implementaciju volontiranja i prikupljanje donacija. Razvijeni instrumentarij, predstavlja i određeni model kojim će se pratiti pomaci u razvoju kako bi se kontinuirano osiguralo kreiranje politika utemeljenih na dokazima. Drži se i da je sama anketa poslana zdravstvenim ustanovama dalo doprinos jačanju svjesnosti o resursima volontiranja i doniranja u pružanju zdravstvenih usluga, njihovom unaprjeđenju i inoviranju.

Mišljenje i prijedlog:

Doktorski rad Gordane Šimunković, "Analiza doprinosa volontiranja i doniranja razvoju kombiniranoga modela zdravstvene zaštite u Republici Hrvatskoj", predstavlja originalni znanstveni doprinos društvenim znanostima, specifično polju socijalnih djelatnosti i grani socijalne politike.

Mišljenja smo kako je riječ o vrijednom znanstvenom radu u kojem je korištenjem odgovarajuće metodologije znanstvenih istraživanja dan prepoznatljiv doprinos konceptualizaciji istraživanja kombinirane socijalne politike u području zdravstva glede volontiranja i doniranja pri zdravstvenim ustanovama u Republici Hrvatskoj. Istraživanje je identificiralo nedovoljnu orijentaciju strateških nacionalnih zdravstvenih dokumenata na ove u socijalnim državama razvijene prakse. Zdravstvene ustanove uglavnom nisu ekipirane i usmjerene prema mobilizaciji resursa glede volontiranja i doniranja. Tu postoje razlike u razvijenim dijelovima zemlje, ove prakse su razvijenije i postoji svijest o njihovim potencijalima. Također, ove prakse prisutnije su kod zdravstvenih ustanova koje pružaju usluge djeci. Dakle, istraživanje to kvalificira kao vrijednosnu orijentaciju prema ovoj ranjivoj skupini. Istraživanje ističe prepoznatljive učinke socijalnog kapitala u zajednicama koje se odražavaju u razmjerima i kvaliteti istraživanih pojava.

Postavljena istraživačka pitanja temeljito su argumentirana, analizirana i interpretirana povezivanjem prikupljenih podataka i njihovim kontekstualiziranjem s drugim relevantnim spoznajama. U teorijskoj perspektivi zaključuje se kako su državni centralizirani sustavi socijalne sigurnosti tromi i kako se sporo moderniziraju.

Očekuje se da istraživanje i njegovi rezultati mogu imati primjerene povratne učinke na sustav zdravstvene zaštite. U radu se predlaže povoljniji porezni tretman donacija za davanja u općekorisne svrhe te osposobljavanje menadžmenta u zdravstvenim ustanovama koji bi sustavno radili na mobilizaciji ovih prevažnih resursa kojim bi se poboljšala njihova održivost i priuštivost zdravstvenih usluga korisnicima.

Polazeći od navedenoga, predlažemo Fakultetskom vijeću Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu da prihvati pozitivnu ocjenu doktorskog rada Gordane Šimunković i da joj omogući nastavak postupka stjecanja doktorata znanosti u području društvenih znanosti, polja socijalne djelatnosti, grana socijalna politika.

	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
Izabrano povjerenstvo za ocjenu doktorskog rada	1. (predsjednik Povjerenstva) prof. dr. sc. Zdenko Babić	Z Babić
	2. prof. dr. sc. Gojko Bežovan	Gojko Bežovan
	3. prof. dr. sc. Ivana Marić	Ivna
	4.	
	5.	
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo:	Vijeće Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Sjednica održana 20. rujna 2023., Točka 38.	
Napomena (po potrebi):		
U Zagrebu, 28.02.2024.		M.P.